

Hem>Domstolsförfaranden>Tvistemål>Vilket lands domstol är behörig?

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [sl](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

engelska

Översättningen till är dock redan färdig.

Swipe to change

Vilket lands domstol är behörig?**Slovenien****1 Ska jag väcka talan vid en allmän domstol eller vid en specialdomstol (t.ex. en arbetsdomstol)?**

I Slovenien är lokala domstolar (*okrajna sodišča*) och distriktsdomstolar (*okrožna sodišča*) behöriga att pröva tvistemål i första instans. De avgör alla vanliga civilrättsliga ärenden och tvister (t.ex. skadestånd, förmögenhetsrätt och familjerätt). Behörighetsavgränsningen mellan de lokala domstolarna och distriktsdomstolarna behandlas nedan.

I handelsrättsliga ärenden (*gospodarske zadeve*) är däremot bara distriktsdomstolarna behöriga att besluta och döma i första instans. Sådana ärenden är tvister där varje part är ett företag, en institution (även offentliga institutioner), ett kooperativ, staten eller någon annan gemenskap med lokalt självstyre, till exempel en kommun. Hit räknas också tvister som rör rättsförhållanden mellan enskilda näringsidkare som härrör från deras inkomstbringande verksamhet och ett företag, en institution (även offentliga institutioner), ett kooperativ, staten eller någon annan gemenskap med lokalt självstyre.

I arbetsrättsliga tvister är enligt lag arbetsdomstolar (*delovna sodišča*) och socialdomstolar (*socialna sodišča*) behöriga, även om tvisten till sitt innehåll är civilrättslig. Arbetsrättsliga tvister gäller förhållanden mellan en arbetstagare och en arbetsgivare och avser överträdelser av rättigheter och skyldigheter i arbetslivet. Arbetsdomstolarna är behöriga att avgöra enskilda arbetsrättsliga tvister (anställningsförhållanden och ekonomiska rättigheter i anställningsförhållanden), kollektiva arbetstvister (tvister där den ena parten oftast är en fackförening eller någon annan formell arbetstagarrepresentation), tvister som rör strejkers laglighet samt tvister om arbetstagarnas lagstadgade rätt till inflytande över företagsförvaltningen enligt den slovenska lagstiftningen. Socialdomstolarna beslutar om rättigheter som rör invaliditets- och pensionsförsäkring, sjukförsäkring, arbetslöshetsförsäkring samt familjeförmåner och sociala förmåner.

Eftersom behörighetsfrågan blir aktuell först då talan väcks eller ansökan lämnas in till domstolen (domstolen avgör om den är behörig innan den prövar ärendet i sak) är det lämpligt att rådgöra med en advokat för att undvika onödigt tidsspillan. Domstolen har nämligen en formell skyldighet att under hela förfarandet vara uppmärksam på att det verkligen är den och inte någon annan myndighet som är behörig i ärendet (t.ex. en förvaltningsmyndighet). Om det visar sig att en annan myndighet är behörig ska domstolen avvisa käromålet, vilket medför en onödigt tidsförlust och ökade kostnader för parten.

Information om domstolarnas organisation, säten och behörighet finns också på webbplatsen för Sloveniens högsta domstol (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*): <http://www.sodisce.si/>

2 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av allmän domstol, hur kan jag veta vid vilken domstol talan ska väckas?

En talan kan väckas vid vilken domstol som helst i Slovenien, men den som väcker talan måste vara uppmärksam på reglerna om domstolarnas materiella behörighet (vilken domstol som är behörig att avgöra sakfrågan) och geografiska behörighet. Allmänna upplysningar med adresser till alla lokala domstolar och distriktsdomstolar i Slovenien finns på webbplatsen för Sloveniens högsta domstol: <http://www.sodisce.si/>

I Slovenien är den materiella behörigheten i första instans, det vill säga domstolens möjlighet att överhuvudtaget kunna ta ställning till de berörda parternas konkreta yrkanden, delad mellan de lokala domstolarna och distriktsdomstolarna. Följande två kriterier bestämmer vilken av dessa två domstolar som ska avgöra ärendet: värdet på fordran (föremålet för tvisten) och den rättsliga grunden för tvisten (innehåll och föremål).

Den allmänna regeln är att distriktsdomstolarna är behöriga när tvisteföremålet är av större värde och tvisten har stor betydelse för en parts liv och levnadssätt, eller när tvisten är särskilt juridiskt komplicerad på grund av att domstolarna vid sin prövning måste tillämpa lagstiftning som rör svåra och känsliga juridiska problem (t.ex. äktenskapskillnad och underhållsbidrag till barn).

De fyra högre domstolarna (*višja sodišča*) i Slovenien fungerar som överprövningsinstanser och talan kan inte väckas direkt vid dessa domstolar. De högre domstolarna prövar överklaganden av domar och beslut som meddelats av de lokala domstolarna och distriktsdomstolarna. De avgör också behörighetstvister mellan lokala domstolar och distriktsdomstolar inom sina geografiska behörighetsområden.

Sloveniens högsta domstol (*Vrhovno sodišče*) prövar överklaganden av domar som meddelats av de högre domstolarna, främst beslut om så kallad revision samt laglighetsprövning. Vid ett förfarande i högsta domstolen är den berörda parten skyldig att söka advokathjälp, eftersom bara advokater får företa juridiskt giltiga processhandlingar vid Sloveniens högsta domstol.

2.1 Görs det skillnad mellan lägre och högre instanser bland de allmänna domstolarna (t.ex. distriktsdomstolar som lägre domstolar och regionala domstolar som högre domstolar), och på vilken nivå ska mitt mål i så fall prövas?

Enligt beskrivningen i föregående punkt är behörigheten att döma i första instans delad mellan de lokala domstolarna och distriktsdomstolarna, vilket dock inte innebär att den ena typen av domstol står över den andra. Domstolarnas behörighet anges i lag, men generellt sett prövar distriktsdomstolarna främst ärenden som juridiskt och sakligt sett är mer komplicerade.

Det finns 44 lokala domstolar i Slovenien. Enligt civilprocesslagen (*Zakon o pravdnem postopku*) är de behöriga i följande typer av mål:

Förmögenhetsrättsliga anspråk, när värdet på det som tvisten gäller inte överstiger 20 000 euro.

Tvister som gäller intrång.

Tvister som gäller nyttjanderätt och hypotek.

Tvister som gäller hyres- och arrendeförhållanden.

Lokala domstolar behandlar också rättshjälpsmål för vilka ingen annan domstol är behörig enligt lagen samt andra mål som fastställs i lag.

De elva **distriktsdomstolarna** i Slovenien är behöriga i följande typer av mål:

Förmögenhetsrättsliga anspråk, när värdet på det som tvisten gäller överstiger 20 000 euro.

Faderskaps- och moderskapstvister.

Äktenskapsmål.

Tvister om lagstadgat underhåll.

Vårdnadstvister.

Tvister om föräldrars och andra personers umgängesrätt som löses i samband vårdnadstvister.

Tvister om upphovsrätt, tvister som rör skydd eller användning av uppfinningar och varumärken eller rätt att använda firmanamn samt tvister som rör konkurrensskydd.

Handelsrättsliga tvister.

Tvister till följd av konkursförfaranden.

När det gäller immaterialrätt har distriktsdomstolen i Ljubljana exklusiv behörighet i första instans. Distriktsdomstolen är också behörig att besluta om ansökningar om internationell rättshjälp samt i ärenden som gäller rättshjälp vid beslut om erkännande av utländska domstolsavgöranden, och prövar även andra mål som anges i lag.

2.2 Territoriell behörighet (är domstolen i stad A eller domstolen i stad B behörig i mitt fall)?

I princip är det möjligt att väcka talan vid vilken som helst av de förstainstansdomstolar som nämns ovan. Domstolen där talan har väckts måste förvissa sig om att den är behörig innan den inleder domstolsförfarandet. Om den fastställer att den inte har geografisk behörighet i målet kan den förklara sig obehörig och överlämna ärendet till en annan domstol, men kan endast göra detta om den om den invändande parten uppmärksammar att den är obehörig. Detta måste alltid göras när den andra domstolen har exklusiv geografisk behörighet. Det finns dock vissa allmänna regler om fastställande av domstolarnas geografiska behörighet som bör beaktas för att hålla kostnaderna nere och göra det möjligt att avsluta förfarandet så snabbt som möjligt.

I den slovenska lagstiftningen finns en regel om allmän och särskild geografisk behörighet. Behörigheten bestäms med hänsyn till parterna i och föremålet för tvisten. Nedan beskrivs närmare vad som gäller.

2.2.1 Huvudregeln om territoriell behörighet

Talan mot en fysisk eller juridisk person får bara väckas vid domstolen inom det område där svaranden är stadigvarande bosatt eller den juridiska personen har sitt säte. Om det gäller ett förfarande mot en utländsk fysisk eller juridisk person är i princip den domstol geografiskt behörig inom vars domkrets den utländska fysiska personen är bosatt eller den juridiska personen har sin filial.

2.2.2 Undantag från huvudregeln

I vissa fall anger civilprocesslagen att talan kan väckas vid en annan domstol än den som fastställs enligt regeln om allmän behörighet. I särskilt angivna fall (med hänsyn till tvistens föremål eller innehåll) får talan bara väckas vid den domstol som är ensam behörig att avgöra målet i fråga. Detta kallas exklusiv geografisk behörighet.

Om käranden väcker talan vid en domstol som saknar geografisk behörighet, förklarar den sig obehörig och överlämnar ärendet till en behörig domstol, som fortsätter förfarandet som om det hade inletts vid den domstolen

2.2.2.1 När kan jag välja mellan domstolen i den ort där svaranden bor och någon annan domstol?

I vissa fall kan två domstolar ha geografisk behörighet samtidigt. I sådant fall kan den klagande välja vid vilken domstol talan ska väckas (**selektiv behörighet**). En sådan behörighet fastställs i artiklarna 49–65 i civilprocesslagen. I det följande beskrivs därför bara de viktigaste och mest ingripande fallen ur de berörda parternas synvinkel.

I tvister om lagstadgad underhåll är, förutom domstolen med allmän geografisk behörighet, även domstolen på den ort där den som väcker talan (den underhållsberättigade) är stadigvarande bosatt behörig. Parterna i ett äktenskapsmål har också möjlighet att välja domstol (mål om äktenskapsskillnad). Behörig domstol är då domstolen inom det område där makarna senast var stadigvarande bosatta. I faderskaps- och moderskapstvister är också den domstol inom det område där barnet – som enligt slovensk lagstiftning kan väcka en sådan talan – är stadigvarande bosatt behörig domstol. När en slovensk domstol är behörig i sådana tvister, det vill säga på grund av att käranden är stadigvarande bosatt i Slovenien, har även domstolen på den ort där käranden är stadigvarande bosatt geografisk behörighet. I mål om utomobligatorisk skadestånd (de vanligaste fallen är trafikolyckor) är den domstol behörig inom vars domkrets skadan orsakades (platsen för trafikolyckan) eller domstolen på den ort där följderna av skadan uppstod tillsammans med den domstol som har allmän geografisk behörighet. Om skadan leder till förlust av människoliv eller allvarig skada har även domstolen på den ort där den skadelidande är stadigvarande bosatt behörighet. I tvister mellan parter i ett kontraktsförhållande är det domstolen inom vars domkrets avtalsförpliktelserna ska fullgöras som är behörig. Motsvarande sak gäller i tvister som rör växlar eller checkar (domstolen på den ort där betalningen ska ske). Andra fall där selektiv behörighet gäller anges i civilprocesslagen.

2.2.2.2 När måste jag välja en annan domstol än domstolen i den ort där svaranden bor?

I vissa fall föreskriver lagen särskild geografisk behörighet och anger den domstol som ensam är behörig att avgöra särskilda ärenden. Detta kallas **exklusiv geografisk behörighet** och gäller i följande fall:

Tvister om fast egendom och om intrång samt hyra och leasing av egendom. Domstolen inom det område där den fasta egendomen finns har behörighet.

Tvister som rör sakrätter till flygplan och fartyg (och tvister om leasing). Domstolen inom det område där det register förs i vilket fartyget eller flygplanet är registrerat har behörighet.

Tvister i samband med eller till följd av rättsliga eller administrativa verkställighetsförfaranden samt tvister som i samband med eller till följd av konkursförfaranden. Domstolen inom det område där den domstol som genomför verkställighets- eller konkursförfarandet finns är behörig.

2.2.2.3 Kan parterna själva utse en domstol som annars skulle vara obehörig?

Enligt slovensk lag kan parterna i vissa fall avtala om vilken domstol som ska vara behörig i första instans (**avtal om geografisk behörighet**). Parterna kan således komma överens om att en annan domstol än den som anges i lag ska vara geografiskt behörig. Det är dock viktigt att komma ihåg att de inte kan avtala om vilken domstol som ska vara behörig i sakfrågan, utan detta måste fastställas genom lag (se förklaringen ovan).

Parterna kan komma överens om att en domstol i första instans som annars saknar geografisk behörighet får avgöra tvisten. Grundvillkoret är att den domstol som parterna har kommit överens om är behörig att pröva målet i sak eller har materiell behörighet (se behörighetsavgränsningen mellan lokala domstolar och distriktsdomstolar). En överenskommelse är dock inte möjlig när en domstol har lagstadgad exklusiv geografisk behörighet (se föregående punkt).

Avtalet ska vara skriftligt och avse en särskild tvist eller framtida tvist som uppstår eller kan uppstå genom parternas specifika rättsförhållande. Avtalet ska bifogas den stämningsansökan som inleder förfarandet vid domstolen som parterna har kommit överens om. Det bör noteras att det inte är möjligt att komma överens om geografisk behörighet under förfarandets gång, det vill säga om talan redan har väckts vid domstolen, utan att avtalet bifogats.

3 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av specialdomstol, hur kan jag veta vilken specialdomstol jag ska vända mig till?

I den slovenska rättsordningen finns inga specialdomstolar inom det civil- eller handelsrättsliga området (t.ex. särskilda familjedomstolar för äktenskapstvister eller tvister mellan föräldrar och barn). Alla tvister avgörs i lokala domstolar och distriktsdomstolar, eller i de avdelningar för civilrättsliga och handelsrättsliga frågor som finns inom dessa. Domstolarna har olika avdelningar (för civilrätt, handelsrätt, verkställighet och arvsrätt samt för andra mål än tvistemål). I regel är det specialiserade domare som meddelar domar och beslut domstolsbeslut vid dessa avdelningar.

Särskilda domstolar finns bara för arbetsrättsliga tvister och tvister mellan arbetsmarknadens parter. Deras behörighet och organisation beskrivs i inledningen.

Länkar

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Senaste uppdatering: 24/06/2016

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.